

Datum: 01-12-2024

Verschenen op knack.be met de titel 'Wegkijken is geen optie: we kunnen voor kinderen op de vlucht veel meer betekenen dan we denken'

Een kind moet in de eerste plaats gewoon kind kunnen zijn

Unicef reageerde woensdag opgelucht op het staakt-het-vuren in Libanon. Het Kinderfonds van de VN hoopt dat alle partijen zich houden aan de afspraken: 'Het is een kans om niet alleen een einde te maken aan het geweld, maar ook om een weg voorwaarts uit te stippelen die prioriteit geeft aan de veiligheid en het welzijn van kinderen en families.'

Velen liggen er wakker van, machteloosheid is de hoofdtoon

Vorige week nog vierden we de 35e verjaardag van het VN-Kinderrechtenverdrag. 20 november, Internationale Dag van de Rechten van het Kind, is een symbolische dag waarop landen overeenkwamen dat kinderen rechten hebben en dat overheden er alles aan zullen doen om die rechten te garanderen.

Maar hoe rijm je dat met oorlogssituaties waarin kinderen altijd de grootste slachtoffers zijn, zoals in Gaza? De rechten van kinderen worden maximaal geschonden. Hun recht op leven wordt massaal geschonden, hun recht op overleven bedreigd. De beelden in de media raken ons. Het kan niet dat kinderen dat moeten meemaken, dat kinderen in die omstandigheden moeten overleven. En het gaat breder dan Gaza want in veel landen zijn er nog altijd oorlogen waarvoor kinderen de grootste tol betalen. Vandaag bekopen ze het met hun welzijn en morgen zijn zij het die een land moeten heropbouwen.

Massale schending van de rechten van kinderen

Een miljoen kinderen in Gaza zijn ontheemd en lopen voortdurend het risico slachtoffer te worden van aanvallen, geweld en misbruik. Unicef schat dat er in Gaza minstens 14.100 kinderen gedood zijn. Daarnaast raakten meer dan 78.800 mensen, van wie 12.000 kinderen, gewond. Dat is bijna 70 kinderen per dag. Kinderen hebben geen toegang tot humanitaire hulp, gezondheidszorg, onderdak en voedsel. En vaak zijn ze gescheiden van hun ouders of hebben ze hun ouders verloren. Naar school gaan is er meestal niet meer bij. Volgens Unicef lijdt 9 van de 10 kinderen in Gaza aan acute ondervoeding.

Veel Belgische en internationale organisaties en ngo's roepen al een jaar op om het geweld te stoppen. 11.11.11 pleit in zijn campagne voor meer menselijkheid. Ze vragen terecht om te focussen op de zware mensenrechtenschendingen in Gaza en Libanon. En 'om mensen wereldwijd als mens te zien, om mee in actie te komen en onze strijd voor menselijkheid te steunen'.

Er is een groot gevoel van machteloosheid. Zoveel mensen zijn verbijsterd over hoe dat kan, wat er zich nu afspeelt in Gaza en andere landen in oorlog. Denk maar aan de conflicten in Syrië, Jemen, Somalië, Oekraïne. Kinderen raken getraumatiseerd voor het leven. Veel te vaak krijgen ze te maken met onvoorstelbare wreedheden, geweld, verwoestende verwondingen en hongersnood. In hun

onmiddellijke basisbehoeften wordt niet voorzien en humanitaire hulporganisaties worden geconfronteerd met onoverkomelijke hindernissen om mensen in dringende nood te bereiken. Elk kind heeft het recht om in veiligheid te leven, recht op voedsel, water, huisvesting, onderwijs en gezondheidszorg. Elk kind heeft het fundamentele grondrecht om gewoon kind te zijn. En dan zijn er nog altijd mensen die het raar en ongepast vinden dat kinderen en families op de vlucht gaan. Echt?

Gevolgen van oorlog laten zich ook hier voelen

De klachtenlijn van het Kinderrechtencommissariaat kreeg een beklijvende brief van Naeya, die in ons land verbleef maar dit jaar met haar moeder en broer teruggestuurd werd naar Libanon toen de noodtoestand daar nog niet uitgeroepen was. Naeya is 14 jaar:

“Ik ga terug naar een land waar ik niet meer gelukkig kan worden. Een land waar ik als meisje niet meer alleen op straat kan komen. Ik zal opgesloten leven. Ik kan er niet meer naar school. De scholen functioneren niet meer. De bommen en raketten vallen nu ook al in Beiroet en overal in Libanon. Dankzij Gaza en de Hezbollah die zich verschuilen in onze wijken. Op mijn telefoon kan ik de vliegtuigen en de bominslagen horen terwijl ik met papa bel. Nee, Libanon is niet veilig. Ik ben nog een kind. Ik wil alleen maar leven. Ik ben Naeya, een meisje van 14 jaar, ik ga terug naar Libanon. Ik zoek echte menselijke leefruimte.”

We kregen schrijnende meldingen van gezinnen van wie familieleden en soms het hele gezin vastzaten in Gaza. We probeerden mensen in contact te brengen met Buitenlandse Zaken dat dan probeerde om de grensovergang mogelijk te maken en probeerde te zorgen voor repatriëring. We kregen twintig brieven van kinderen uit een basisschool die bezorgd waren over hun klasgenoot Tariq. Gelukkig zijn Tariq en zijn gezin ondertussen weer terug in België.

Oproep tot menselijkheid en verantwoordelijkheid

Alle partijen in de conflicten moeten prioriteit geven aan de veiligheid en het welzijn van kinderen, het internationaal humanitair recht respecteren en werken aan duurzame vrede die de rechten en waardigheid van elk kind garandeert. Er moet een einde komen aan alle schendingen van kinderrechten, inclusief het doden en verminken van kinderen. Geen enkel kind, ongeacht religie, nationaliteit, volk, taal of ras, zou ooit blootgesteld mogen worden aan zo gruwelijk geweld. Kinderen hebben daar niet voor gekozen. Wereldleiders moeten hun verantwoordelijkheid opnemen.

En we kunnen er misschien niet aan, omdat het zich afspeelt boven onze hoofden en omdat internationale machten spelen, maar dat betekent niet dat we niets kunnen doen. We kunnen kinderen en gezinnen op de vlucht warm onthalen, ze op adem laten komen en opnieuw een toekomstperspectief geven. Wat gezinnen of onbegeleide kinderen en jongeren op de vlucht meer verdienen is respect, medeleven, begrip en hartelijkheid. We kunnen voor die kinderen veel meer betekenen dan we denken. Wegkijken is geen optie. Menselijkheid wel.

Caroline Vrijens, Vlaams kinderrechtencommissaris